

Lausunto liikenne- ja viestintäministeriölle hallituksen esityksestä eduskunnalle yhteisrakentamis- ja yhteiskäyttölaeiksi

VD/5945/03.00.00/2015
LM-H/HW/MOra/JB

Liikenne- ja viestintäministeriö on 15.6.2015 pyytänyt lausuntoa yhteisrakentamis- ja yhteiskäyttölaista. Lausunto on pyydetty antamaan viimeistään 10.8.2015 mennessä.

Lausuntopyynnöllä olevassa laissa säädetään viestintäverkkojen sekä energia-, liikenne- ja vesihuoltoverkkojen fyysisen infrastruktuurin yhteiskäytöstä ja -rakentamisesta. Lisäksi tässä laissa säädetään kiinteistön ja rakennuksen fyysisen infrastruktuurin ja sisäisen viestintäverkon rakentamisesta sekä tietojen toimittamisesta tietopalveluun.

Ehdotetulla lainsäädännöllä pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/61/EU toimenpiteistä nopeiden sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi.

Kaupunginhallitus 10.8.2015 § 18

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja va.:n esitys: Päätetään antaa liikenne- ja viestintäministeriölle seuraava lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle yhteisrakentamis- ja yhteiskäyttölaeiksi:

”Lausuntopyynnöllä olevassa laissa säädetään viestintäverkkojen sekä energia-, liikenne- ja vesihuoltoverkkojen fyysisen infrastruktuurin yhteiskäytöstä ja -rakentamisesta. Lisäksi tässä laissa säädetään kiinteistön ja rakennuksen fyysisen infrastruktuurin ja sisäisen viestintäverkon rakentamisesta sekä tietojen toimittamisesta tietopalveluun.

Lainsäädännön tavoitteena oleva verkkoinfrastruktuurien yhteisrakentaminen ja yhteiskäyttö on erittäin kannatettava. Vantaan kaupungin pitkäjänteisenä tavoitteena on ollut lisätä verkkotoimijoiden yhteistoimintaa, jotta voidaan varmistua erityisesti maanalaisten infraverkkojen asennustilan riittävydestä katutilassa ja muilla julkisilla alueilla. Suunnittelun ja rakentamisen aikainen yhteistoiminta vähentää mm. rakennettujen katujen auki kaivamista ja pidentää siten mm. katupinnoitteiden ja -puiden kestoikää ja vähentää ylläpitokustannuksia jatkossa. Samalla asennustöistä kaupunkilaisille ja yrityksille koituvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Vantaan kaupungilla ja sen alueella toimivilla operaattoreilla on ollut jo vuosia yhteistoimintasopimukset, joissa on määritelty periaatteet yhteishankkeiden suunnitteluun, toteuttamiseen ja taksoitukseen. Taksoilla on pyritty kannustamaan eri operaattoreita osallistumaan yhteishankkeisiin. Lisäksi on sovittu maanalaisten johtojen sijaintikartan ylläpidosta, keskitetystä sijaintitietopalvelusta ja näyttötoiminnasta. Yhteistoimintasopimusten päivittämisestä on neuvoteltu vuoden 2015 aikana. Lainsäädännön muutos saattaa vaikuttaa sopimusten sisältöön.

Lakiesityksen soveltamisala ja määritelmät on esitetty 1 § ja 2 §. Talousvesiverkosto on rajattu lainsäädännön ulkopuolelle direktiivin mukaisesti, mikä on erittäin perusteltua. Turvallinen talousveden toimitus on kriittistä yhteiskunnan toiminnalle ja sen vaarantuminen vaarantaa ihmisten terveyden. Talousveden terveellisyys ja turvallisuus vaarantuu, jos sen siirtämiseen tarkoitettuun verkostoon sijoitetaan sinne kuulumatonta infrastruktuuria tai järjestelmään kiinteästi liittyviin rakennelmiin tai laitteisiin on pääsy ulkopuolisilla.

Lakiesitys mahdollistaa viemäriverkostojen yhteiskäytön tapauskohtaisen arvioinnin. Viemäriverkostojen tai niiden laitteiden tai rakenteiden yhteiskäyttö ei saa vaikeuttaa viemäriverkoston toimintaa, esimerkiksi aiheuttamalla tukoksia, vaikeuttamalla huoltotöitä tai estämällä verkonomistajaa tekemästä tarvittavaa kunnossapitoa ja saneerausta viemäriverkoston kunnan varmistamiseksi. Vesihuoltopalvelun kriittisyyden ja haavoittuvuuden vuoksi on tärkeää huomioida myös tilaturvallisuus ja varmistaa, etteivät ulkopuoliset tahot pääse kriittisiin kohteisiin. Viemäriin ja niiden laitteisiin ja rakennelmiin sijoitettavien tietoliikennekaapeleiden olisi oltava erityisesti näihin erikoisolosuhteisiin soveltuvia, sillä ne joutuvat kestämaan äärimmäisiä kemiallisia ja fysikaalisia rasituksia.

Vantaan käsityksen mukaan lakiesityksen 3 § ja 4 § esitetyt yhden kuukauden määräajat fyysisen infrastruktuurin yhteiskäyttöpyyntöön ja yhteisrakentamispyyntöön vastaamiseksi ovat liian lyhyet. Käytännössä verkoston suunnittelu- ja rakentamisprosessit ovat pitkiä, joten em. pyynnöt tulee pystyä esittämään jo aikaisemmin. Riskinä on, että lähellä rakentamisajankohtaa syntyvät erimielisyydet siirtävät mm. infran rakentamista epäsuotuisaan vuodenaikaan aiheuttaen siten välillisiä ja välittömiä kustannuksia eri toimijoille.

Lakiehdotuksen 5 § velvoittaa toimittamaan tiedot valtakunnalliseen tietopalveluun, jonka tuottamisesta vastaisi Johtotieto Oy. Johtotieto Oy kuuluu Suomen Erillisverkot -konserniin, jonka tehtävänä on turvata yhteiskunnan kriittistä johtamista ja tietoyhteiskunnan palveluja kaikissa olosuhteissa. Emoyhtiö Suomen Erillisverkot Oy on valtion kokonaan omistama osakeyhtiö, jonka omistajaohjauksesta vastaa valtioneuvoston kanslia.

PKS-alueella, jossa kaikki rakentaminen on ollut vilkasta, kunnat ovat perinteisesti vastanneet itse laadukkaista johtotietopalveluistaan eikä Johtotieto Oy ole ollut merkittävä toimija alueella. Tiheästi rakennetuilla alueilla verkostojen toteuttaminen edellyttää kattavasti kaikkien johtolajien, porakaivojen, tunneleiden ja muiden betoni- tai kalliokattoisten maanalaisten tilojen tarkkoja sijaintitietoja. Vantaan kaupungilla on jo käytössä toimiva ja sijaintitarkka johtotietojärjestelmä, johon kunnan alueella fyysistä infrastruktuuria rakentavien toimijoiden edellytetään toimittavan ajantasaista sijaintitietoa johtoverkoistaan. Kaupungin johtotietojärjestelmä kattaa julkisen kaupunkitilan ja tontit, mutta ei rakennusten sisäverkkoja. Järjestelmästä annetaan tietoja muun muassa suunnittelijoille, rakentajille ja kiinteistönomistajille. Järjestelyn vahvuutena on ollut se, että maanalaisten johtojen sijaintiselvitykset (2 500 kpl/v) ja maastonäytöt (800 kpl/v) ovat ns. yhden luukun palvelua ja maksuttomia asiakkaille. Jos maastonäyttöä tarvitaan, se annetaan aina kahden päivän sisällä tilauksesta. Palvelusta aiheutuvat kustannukset jaetaan johtoja omistavien yritysten kesken. Tällä hetkellä Vantaan johtokartta on jo muiden kartta-aineistojen ohella saatavilla kaupungin karttarajapintapalvelusta.

Vantaan näkemyksen mukaan ehdotetulla sääntelyllä luotaisiin monopoli yhdelle palveluntuottajalle, mikä ei ole kilpailupolitiikan mukaista ja rajoittaa siten tehokkaiden paikkatietopalvelujen kehittymistä. Lisäksi Vantaan oman johtotietokartan tietosisältö ja ominaisuustiedot ovat todennäköisesti tarkempia ja monipuolisempia, kuin mitä valtakunnallinen järjestelmä pystyy hyödyntämään ja toimittamaan eteenpäin tietopalvelun tarvitsijoille.

Ehdotus tulee aiheuttamaan uusia lisäkustannuksia kunnille, jos kuntien tulee toimittaa tiedot tietopalveluun. Lähtökohtana tulee olla se, että verkkotoimijat eivät anna tietoja vaan sallivat tiedon hakemisen avoimen rajapinnan kautta. Pykälän ensimmäinen momentti voisi muotoilla seuraavasti: Verkkotoimijan on sallittava ajantasaisten tietojen haku avoimesta rajapinnasta tietopalvelun kautta saataville. Jotta tiedon välittäminen valtakunnalliseen järjestelmään olisi sujuvaa, tulisi valtakunnallisen järjestelmän rajapinnan olla sellainen, että kuntien järjestelmiä ei tarvitse merkittävästi muuttaa. Käytön aikaisena riskinä voi olla, että tietoa ylläpidetään sekä valtakunnallisessa että paikallisessa järjestelmässä. Tämän vuoksi tulisi selkeästi määritellä, missä primääritietoa ylläpidetään. Näin eri toimijoiden tieto olisi löydettävissä.

Vantaalla on omat rakentamisohjelma-, rakennuslupa-, katualue- ja yleisten alueiden tapahtumarekisterijärjestelmänsä, joiden avulla ohjelmoidaan ja hallitaan mm. yleisten alueiden rakentamis- ja ylläpitotoimenpiteitä. Vantaa on uusimassa em. järjestelmiään lähivuosina. Nykyisten järjestelmien ja rekisterien sisältämien tietojen automaattisen tiedonsiirron järjestäminen valtakunnalliseen tietopalveluun on hyvin haastavaa lakiesityksen mukaisen siirtymäajan puitteissa. Siten osa tiedoista jouduttaneen siirtämään manuaalisesti, mikä aiheuttaa turhaa työtä ja on altista virheille.

Mikäli lakiesitys tähtää siihen, että myös kiinteistökohtaisista sisäverkoista ja sen infrastruktuurista tulee ilmoittaa tietoja hallinnoivalle Johtotieto Oy:lle, on ilmeisenä vaarana mainittujen tietojen ilmoittamisesta ja kyseisen tiedon hallinnasta syntyviin hyötyihin nähden kohtuuttomat kustannukset.

Lakiesityksen mukaan tietopalvelu voi kieltäytyä tietojen antamisesta siltä osin kuin tiedon antamisen voidaan katsoa vaarantavan verkkojen tietoturvallisuutta, yleistä tai kansallista turvallisuutta tai yritys- ja liikesalaisuuksia. Vantaa voi ottaa käyttöön em. lakiesityksen mukaiset tiedonantorajoitukset omassa tietopalvelussaan.

Lakiesityksen 8 §:n mukaan Viestintäviraston tehtävänä on lain yleinen valvonta. Vantaa toivoo, että ratkaisuprosessien sujuvuuteen kiinnitetään erityistä huomiota ja että asiaan kohdennetaan riittävästi henkilö- ym. resursseja heti sovittelutoiminnan alusta lähtien, jotta erimielisyyksien käsittelyajat pysyvät kurissa.

Lakiesityksen 9 §:n mukaan Viestintävirasto asettaa riidanratkaisun tueksi asiantuntijaryhmän. Vantaa näkee erittäin tärkeänä, että asiantuntijaryhmään otetaan mukaan suurten kaupunkien ja Kuntaliiton edustus.

Vantaan kaupunki ja VAV Asunnot Oy ovat uudisrakennuskohteissaan ja merkittävässä peruskorjaushankkeissa varustanut kiinteistönsä sisäisillä verkoilla. Esityksessä olevat peruskorjausta koskevat rajaukset, jolloin veloitetta sisäisen verkon rakentamiseen ei ole, on ehdottomasti syytä säilyttää lopullisessa lakiesityksessä.”

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Lausuntopyyntö yhteisrakentamis- ja yhteiskäyttölaista 15.6.2015
- Hallituksen esitys eduskunnalle yhteisrakentamis- ja yhteiskäyttölaiksi, luonnos 16.6.2015

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 8392 2427, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi